İçindekiler

Kısaltmalar / XI

Önsöz / XIII

Giriş / 1

Birinci Bölüm

Rusya ve Rusya Müslümanları Tarihine Genel Bir Bakış / 13

İkinci Bölüm

İsmail Bey Gaspıralı (Gasprinskiy) (1851-1914) ve Tercüman *(Perevotçik)* Gazetesi (1883-1918) / 51

Kırım'da Rus Hakimiyetinin İlk Yüzyılı (1783-1883) ve İsmail Bey Gaspıralı / 51

Gaspıralı'nın Neşriyat Faaliyetleri ve *Tercüman* Gazetesi / 61

Gaspıralı'nın Eğitime Katkıları ve Temel Fikirleri / 88

Üçüncü Bölüm

Rusya Müslümanlarının 1905 Yılındaki Faaliyetleri / 109

Rusya'da Genel Durum / 109

Rus-Japon Savaşının Nedenleri ve Sonuçları / 109

Rus-Japon Savaşı Sırasında Genel Atmosfer / 111

Rusya'daki Siyasî Kargaşa Ortamı, Grevler ve Şiddet Hareketleri (1905 İhtilâli) / 113

Rusya Müslümanlarının Siyasî Faaliyetleri (1905) / 120

Abdürreşid İbrahim'in Siyasî Girişimleri / 120
Ufa Kurultayı (10-15 Nisan 1905) / 127
Ufa Kurultayının Rusya Müslümanlarına Yansıması / 136
3. Rusya Müslümanları İttifak Toplantısı Hazırlıkları / 140
Bütün Rusya Müslümanları Toplantısı (15 Ağustos 1905) / 142
Rusya Müslümanların Dilekçeleri
Kazan Müslümanlarının Talepleri / 151
Ufa (Başkurt) Müslümanlarının Talepleri / 153
Kafkasya Müslümanlarının Talepleri / 155
Tiflis Müslümanlarının Talepleri / 156
Erivan Müslümanlarının Talepleri / 157
Bakü Müslümanlarının Talepleri / 158
İnguş Müslümanlarının Talepleri / 158
Moskova Müslümanlarının Talepleri / 159
Kırım Müslümanlarının Talepleri / 159
Orenburg Müslümanlarının Talepleri / 172
Orsk ve Bügülme Müslümanlarının Talepleri / 173
Kırgız-Kazakların Talepleri / 173
Çistopol Toplantısına Katılan Müslümanların Talepleri / 175
Bakanlar Kurulunda Rusya Müslümanlarının
Dilekçelerine Yapılan İşlemler / 176
Rusya Müslümanlarının Dilekçelerinin Analizi / 179
I. Millet Meclisi *(Duma)* Teşkili İçin Hazırlıklar / 182
I. Millet Meclisi Seçim Yasası / 185
I. Millet Meclisine Müslümanların Katılımı / 187
1905 Ekim Genel Grevi ve 17 Ekim (Oktyabr)
Hürriyet Manifestosu / 188
Rusya Müslümanlarının Siyasî Toplantıları / 202
Bahçesaray'da Kırım Müslümanlarının Siyasî Toplantısı
(26 Ekim 1905) / 202
Akmescit'te Kırım Müslümanlarının Siyasî Toplantısı
(20-23 Kasım 1905) / 208
Müslüman İttifakı Hazırlık Toplantıları / 214
Otonomi *(Aftonomiya)* Toplantısı / 216
Müslüman İttifakı Temsilcilerinin Diğer Partilerle
İşbirliği Temasları / 219

Dördüncü Bölüm

Rusya Müslümanlarının 1906 Yılındaki Faaliyetleri / 223

II. Bütün Rusya Müslümanları Toplantısı (13-23 Ocak 1906) / 223
Tercüman'ın II. Bütün Rusya Müslümanları Toplantısı Hakkındaki Görüşleri / 236
Kırım- Akmescit'te Müftü Karaşayskiy'in Toplantısı (15 Şubat 1906) / 239
Çerevanskiy Lâyihası / 241
Kırım Müslümanlarının Akmescit Toplantısı (22 Şubat 1906) / 245
Millet Meclisi Seçim Yasası / 249
Rusya Müslümanlarının I. Duma Seçimleri / 250
Kırım Seçimleri / 250
Ufa Seçimleri / 252
Orenburg Seçimleri / 253
Türkistan Seçimleri / 253
Kafkasya Seçimleri / 254
Dağıstan Seçimleri / 255
Kırgız-Kazak Seçimleri / 256
I. Millet Meclisi *(Duma)* (27 Nisan - 8 Temmuz 1906) / 259
I. Millet Meclisinin Açılışı / 259
Müslüman Milletvekillerine Danışman Vekiller Gönderilmesi / 269
I. Millet Meclisi Oturumlarında Milletvekillerinin Yaptıkları Konuşmalar / 271
Müslüman Fraksiyonu / 274
Hükûmetin Toprak Meselesine Yaklaşımı / 284
I. Millet Meclisinin Kapatılması / 288
H. Viborg Protesto Toplantısı / 291
Tercüman Gazetesinin Matbaasına Yapılan Saldırı / 296
Devlet Şurası (Senato) Üyelerinin Beyanatı / 297
I. Millet Meclisinin Kapatılmasından Sonra Halkın Tutumu ve İsyanı / 299
III. Bütün Rusya Müslümanları Toplantısı (16-21 Ağustos 1906) / 300

Tercüman'ın III. Bütün Rusya Müslümanları Toplantısı İzniyle İlgili Görüşleri / 302
III. Bütün Rusya Müslümanları Toplantısının Açılışı / 305
Siyasî Örgütlenme-Program Komisyonunun Faaliyetleri / 308
Eğitim Komisyonunun Faaliyetleri / 311
Din Komisyonunun Faaliyetleri / 313
Toplantıda Alınan Kararlar ve Kapanış / 314
Tercüman ve *Ülfet* Gazeteleri Arasında III. Bütün Rusya Müslümanları Toplantısıyla İlgili Söz Düelloları / 318
Müslüman İttifak Partisi Hakkında *Tercüman*'ın Görüşleri / 321
İslâm Terakki Cemiyetlerinin Kurulmasıyla İlgili Gaspıralı'nın Açıklamaları / 323
Müslüman İttifakı Merkez İdaresi Toplantıları / 328

Beşinci Bölüm
Rusya Müslümanlarının 1907 Yılındaki Faaliyetleri / 333

II. Millet Meclisi Seçim Faaliyetleri / 333
Seçim Defterleri ve Seçmen Seçimleri / 336
Bakü'de Seçim Faaliyetleri / 341
Ufa'da Seçim Faaliyetleri / 343
Orenburg'ta Seçim Faaliyetleri / 343
Kırım'da Seçim Faaliyetleri / 346
II. Millet Meclisi Milletvekili Seçim Sonuçları / 348
II. Millet Meclisi *(Duma)* (20 Şubat 1907 - 2 Haziran 1907) / 351
II. Millet Meclisinin Açılışı / 351
II. Millet Meclisindeki Fraksiyonlar / 356
Müslüman Fraksiyonunun Faaliyetleri / 358
Müslüman İttifakı Merkez İdaresi İle Müslüman Fraksiyonunun Müşterek Faaliyetleri / 365
Tercüman'ın II. Millet Meclisi Müslüman Fraksiyonu Faaliyetleriyle İlgili Tenkitleri / 369
Tercüman'ın Müslüman Fraksiyonuna Önerileri / 371
Müslüman Fraksiyonu ve Merkez İdaresinin Önerilerle İlgili Çalışmaları / 374

II. Millet Meclisinde Yapılan Oturumlar / 374
Açlık Meselesi / 375
Sıkıyönetim ve Askerî Mahkemeler Meselesi / 376
İşçi Meselesi / 377
Toprak Meselesi / 378
Toprak Meselesinin Çözümüyle İlgili Görüşler / 386
Asker Alma Meselesi ve
II. Millet Meclisinin Kapatılma Tehlikesi / 389
Eğitim Meselesi / 390
Mecliste İnkılâpçı Katillere Nefret Beyanı / 397
Yerel Mahkemeler Meselesi / 399
II. Millet Meclisinin Kapatılması (3 Haziran 1907) / 401
"31 Mart Nizamnamesi" İle İlgili Faaliyetler / 403
III. Millet Meclisi Seçim Yasası Kuralları / 407
Müslüman İttifakı Merkez İdaresinin Faaliyetleri / 409
III. Millet Meclisi Milletvekili Seçimleri / 414
III. Millet Meclisi *(Duma)* (1 Kasım 1907 - 9 Haziran 1912) / 419
III. Millet Meclisinin Açılışı / 419
III. Millet Meclisindeki Bloklaşmalar / 421
III. Millet Meclisinde Müslüman Fraksiyonu / 421
Hükûmet Programının Açıklanması / 423
III. Millet Meclisinde Çalışma Komisyonları / 426

SONUÇ / 429

BİBLİYOGRAFYA / 441

SÖZLÜK / 471